

Tagasiside väljatöötamiskavatsuse kohta

Arvamuse andja	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestamine	Põhjendus/selgitus
Justiitsministeerium	1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile koostöölastamiseks tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (VTK). Justiitsministeerium koostöölastab VTK järgmiste märkustega. 1. VTK eesmärkide all (lk 4) põhjendatakse muudatuste vajalikkust mh keskkonnamõju vähendamisega, kuid VTK mõjuanalüüsis keskkonnamõju välja toodud pole. Palume eelnõu mõjuanalüüsis hinnata ka muudatuse mõju keskkonnale.	Arvestatud.	Seletuskirja on lisatud keskkonnamõju puudutav osa.
	2. VTK-s on muudatuste ebasoovitavat mõju küll põgusalt mainitud (lk 9–10), kuid palume eelnõu koostamisel negatiivsete tagajärgede juures analüüsida ka võimalikke leevendusmeetmeid	Arvestatud.	Seletuskirja on lisatud leevendavaid meetmeid puudutav kirjeldus.
	3. Lisaks palume arvestada käesoleva kirja lisas esitatud VTK failis jäljega tehtud märkustega.	Arvestatud.	VTK failis olevate märkustega on arvestatud.
Eesti Kaupmeeste Liit	Kaupmeeste Liidu poolt kiidame Tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu VTK heaks ja kinnitame, et meile pakutud lahendus sobib.	Teadmiseks võetud.	Eesti Kaupmeeste Liit oli üks koostööpartner, kellega koostöös VTK ka välja töötati.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) on analüüsinud tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsust (edaspidi VTK) ja esitab selle kohta järgmise arvamuse.	Teadmiseks võetud.	

	<p>1. ITL toetab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kavatsust ostukviitungite ja paberarvete probleemkohtade lahendamiseks ja suundumist paberivaba arveldamise suunas. Paberarvete saatmisega kauplejale kaasneva halduskoormuse ja negatiivse keskkonnamõju vähendamine on tervitatav nii liidu kui ka laiemalt kogu ühiskonna vaatest.</p>		
	<p>2. Keskkonna- ja energiainvesteeringute ja energiaalase tegevuse eesmärgid on oluline ka Eesti eriigi maine ja digiriigi kuvandi seisukohalt. ITL-i hinnangul tuleks seaduse muutmisel lähtuda põhimõttest, et neile tarbijatele, kellel on elektrooniliste kanalite kasutamise võimalus, paberarveid üldjuhul ei väljastata. Seetõttu teeme ettepaneku laiendada muudatust number 2 ja näha eelnõuga selgelt ette, et kauplejal on õigus lõpetada paberarve väljastamine, kui tarbija avaldab kauplejale e-posti aadressi või mobiiltelefoninumbri või kui tarbija on tellinud arve mis tahes elektroonilisse kanalis (sh nt e-arve, arve e-postile, arve SMS-i teel vms). Toetame VTK-s toodud kavatsust, millega nähakse ette võimalus tarbijalt tasu küsimiseks mitmesse kanalis arve saatmisel: „/.../ sätestatakse seadusega, et kaupleja teeb tarbijale arve tasuta kättesaadavaks ühes kanalis ning kui tarbija soovib arve saamist mitmesse kanalis korrigeerida, võib ta küsida selle eest mõistlikku tasu.“ (VTK lk 8-9). 2 Teeme täiendava ettepaneku kaaluda kauplejale õiguse andmist</p>	Arvestatud osaliselt.	<p>Eelnõud on täiendatud ning seega nähakse eelnõuga ette, et kauplejal on õigus lõpetada paberarve edastamine posti teel olukorras, kus tarbija on kauplejale andnud endaga suhtlemiseks oma e-posti aadressi ja/või mobiiltelefoninumbri. Selle eelduseks on aga see, et tarbijat on arvesaamise kanali muutmise eelnevalt teavitatud ning antud talle võimalus valida mõni muu arve saamise viis.</p> <p>Lisaks nähakse eelnõuga ette, et kui tarbija soovib saada arvet korrigeerida nii elektroonilistesse kanalitesse (nt e-posti või SMS-i teel) ning dubleerivalt posti teel, on kauplejal õigus nõuda postikulude hüvitamist. Tarbijal peab säilima siiski võimalus mingis elektroonilises kanalis arvega tasuta tutvuda.</p>

	<p>küside paberarvete ja paberteavituste saatmise eest tasu postikulude hüvitamiseks. ITL-i hinnangul peaks tasuta paberarve võimaldamine või mittevõimaldamine olema iga ettevõtja enda otsustada.</p>		<p>Mis puudutab tasuta paberarve võimaldamist või mittevõimaldamist, siis on MKM seisukohal, et kui tarbija (peamiselt vanemaealine) soovib paberarvet, on kaupljal kohustus seda talle ka võimaldada, v.a olukorras, kus ta on nõus arvet saada näiteks e-posti või sõnumi teel.</p>
	<p>3. ITL leiab, et lisaks arvetele on keskkonnajalajälje vähendamise eesmärgist lähtuvalt vajalik üle vaadata ka erinevate tarbijatele tehtavate (paber)teavituste temaatika ja seda ka osas, mis normitehniliselt pole mitte tarbijakaitseseaduse, vaid näiteks elektroonilise side seaduse kohaldamisalas. Oleme veendunud, et analoogselt paberarvetega ei tohiks kehtiv regulatsioon enam nõuda ka keskkonnajalajälge asjatult kasvatavaid paberkandjal teavitusi. Kõnealustes õigusaktides on seega vajalik teha sarnased muudatused nagu on plaanis teha paberarvete vähendamiseks tarbijakaitseseaduses. Muu hulgas peab kõnealune seadusemuudatus looma nn halduslikku laadi ja tarbijat positiivselt mõjutavate lepingutingimuste muudatuste korral võimaluse teavitada tarbijaid üksnes elektrooniliselt, nt kodulehe või muu elektroonilise kanali kaudu ja tuleks välistada paberteavituste saatmine. Toome siinkohal näite telekomisektorist: TV teenusesse uute kanalite lisandumisel vms tarbija jaoks positiivse mõjuga</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	<p>Kõnealuse eelnõuga muudetakse tarbijakaitseseadusest (TKS) tulenevat regulatsiooni, kuid MKM ei välista, et tulevikus tehakse muudatusi ka elektroonilise side seaduses (ESS).</p>

	<p>lepingumuudatuse korral peab regulatsioon võimaldama sellise teavituse kuvamist erinevate tarbijale kättesaadavate elektrooniliste kanali kaudu (nt SMS, TV teenuse keskkond vms) ja seda ilma sõnaselge nõusolekuta.</p> <p>Keskkonnavaenulikke lisateavitusi paberkandjal ei peaks regulatsioon enam nõudma. Loodame, et leiate võimaluse meie tähelepanekuid ja ettepanekuid edasises menetluses arvestada.</p>		
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust tarbijakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta, millega soovitakse kauplejalt kaotada kohustus väljastada tarbijale vaikimisi ostukviitungeid ja antakse kauplejale võimaluse lõpetada tarbijale posti teel igakuise dubleeriva paberarve saatmise. Järgnevalt esitame oma kommentaarid eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta lähtudes ettevõtelt saadud tagasisidest.</p> <p>1.Kaubanduskoda toetab VTK-s (lk 8) sisalduvat muudatust, millega üldreeglina kaotatakse kauplejal kohustus väljastada tarbijale vaikimisi paberil ostukviitung. Kaubanduskoja hinnangul on tegemist hea muudatusega, sest seeläbi vähenevad ettevõtete kulud ja koormus ning muudatusega kaasneb positiivne mõju keskkonnale.</p>	Teadmiseks võetud.	

	<p>2.VTK (lk 4) näeb ette eelnevalt väljatoodud üldreeglist kaks erisust, mille korral peab kaupleja endiselt andma tarbijale paberil ostukviitungi. Esiteks kohustub kaupleja edaspidi väljastama tarbijale paberil ostukviitungi juhul, kui tarbija sellest kauplejat eelnevalt teavitab. Teiseks on kauplejal jätkuvalt paberil ostukviitungi väljastamise kohustus, kui tarbija sooritab ostu sularahas ega registreeri ostu kliendikaardiga, mis võimaldab tarbija ostuajalugu tagantjärei välja võtta kahe aasta jooksul alates ostu sooritamise.</p> <p>Kaubanduskoda peab viidatud erandeid üldreeglist igati mõistlikuks. Samas tekitab segadust teine erisus seoses sularaha ja kliendikaardiga. Põhjuseks on asjaolu, et ühes kohas (lk 4) on VTK-s kirjas, et paberil ostukviitungit tuleb kauplejal väljastada siis, kui samaaegselt on täidetud kaks eeldust: 1) tarbija maksab sularahas ja 2) tarbija ei kasuta ostu tegemiseks kliendikaarti, mis võimaldab ostuajalugu säilitada. Samas teisest kohast (lk 8) võib välja lugeda, et paberil ostukviitungit tuleb kauplejal väljastada ka siis, kui täidetud on vähemalt üks tingimus, näiteks tarbija maksab sularahas. Segadust tekitab see, et lk 8 on kahe tingimuse vahel kasutatud sõnu „ja/või“. Toetame sellist lahendust, kus korraga peavad täidetud olema mõlemad eeldused ehk nende tingimuste vahel tuleks kasutada sõna „ja“.</p>	Selgitatud.	Eelnõust on ebakõla eemaldatud ning selgitatud, et vaikimisi paberil ostukviitungi andmise kohustus säilib olukorras, kus tarbija sooritab ostu sularahas ega kasuta kliendikaarti või kasutab kliendikaarti, mis ei võimalda tarbija ostuajalugu säilitada kahe aasta jooksul alates ostu tegemise kuupäevast.
	3. VTK-s (lk 8) sisaldub ettepanek muuta tarbijakaitseaduse § 4 lõiget 7	Teadmiseks võetud.	MKM on pärast VTK-le tagasiside saamist konsulteerinud

	<p>selliselt, et kauplejal on edaspidi kestvuslepingu alusel osutatud teenuste puhul õigus lõpetada tarbijale dubleeriva paberarve saatmine, kui tarbija tellib iseteenindusportaalispangas vms keskkonnas e-arve. Hetkel on see lubatud üksnes juhul, kui tarbija annab selleks sõnaselge nõusoleku.</p> <p>Kaubanduskoda toetab plaanitavat muudatust. Peame igati mõistlikuks seda, et eelnevalt kirjeldatud olukorras ei ole kauplejal enam kohustust esitada tarbijale dubleerivat arvet paberkandjal. See võimaldab vähendada ettevõtete kulusid, eelkõige postikuluseid ja mõjub kokkuvõttes positiivselt ka keskkonnale.</p>		<p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga (TTJA) ning selle tulemusel on eelnõust eemaldatud viide sellele, et e-arve vormistamisel on kauplejal õigus lõpetada dubleeriva paberarve saatmine. See muudatus tuleneb sellest, et paljud (vanemaealised) tarbijad on küll vormistanud e-arve, kuid ei kasuta Interneti ning vajavad jätkuvalt arvega tutvumiseks paberarvet.</p>
	<p>4.VTK (lk 8) kohaselt tahetakse kauplejale anda võimalus saata teavitus arve suuruse kohta tarbija mobiiltelefonile, kui tarbijal puudub e-posti aadress. Seda, juhul, kui tarbija on tellinud iseteeninduskeskkonnas omale e-arve. Kaubanduskoda toetab seda muudatust.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	
	<p>5. VTK-s (lk 8-9) sisaldub idee, mille kohaselt on kauplejal kohustus teha tarbijale arve tasuta kättesaadavaks ühes kanalis ning kui tarbija soovib arve saamist mitmesse kanalisse korraga, võib kaupleja küsida selle eest mõistlikku tasu. Lisaks sisaldub VTK-s (lk 9) nõue, et kui tarbija soovib n-ö tasuta kanalit muuta, siis peab kaupleja võimaldama tal seda tasuta muuta.</p> <p>Kaubanduskoda toetab põhimõtet, et kaupleja peab</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	<p>Vaata vastust Kaubandus-Tööstuskoda kommentaarile punktis 3.</p>

	<p>tegema arve tasuta kättesaadavaks ühes kanalis ning kui tarbija soovib arvet mitmesse kanalisse, on kaupljal õigus küsida selle eest tasu.</p> <p>Samas ei pea me igas olukorras mõistlikuks, et kui tarbija soovib tasuta kanalit muuta, siis peab kaupleja võimaldama tal seda tasuta muuta. Näiteks kui tarbija on tellinud endale e-arve ja kaupleja on andnud teada, et e-arve saamine on tasuta, kuid muud arve saatmise viisid mitte, siis ei tohiks tarbijal olla õigust nõuda kaupljal, et tasuta kanaliks oleks paberarve saatmine. Seega tarbijal peaks olema õigus muuta tasuta kanalit üksnes teatud juhtudel, näiteks siis, kui kaupleja on tasuta kanaliks määranud e-arve, kuid tarbija ei soovi e-arvet, vaid soovib saada arvet oma meilile. Leiame, et seadus peaks suunama tarbijaid paberarvete asemel valima muid arve saamise viise. Seetõttu palume kaaluda lahendust, et kestvuslepingu alusel osutatud teenuste puhul on paberarve saatmine tasuline, kui tarbija tellib iseteenindusportaalis/pangas vms keskkonnas e-arve või kui tarbija on andnud kauplajale e-posti aadressi. Ehk sellistes olukordades ei kehtiks põhimõte, et tarbijal on õigus nõuda, et tasuta arve kanaliks on paberarve.</p> <p>Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare arvesse võtta</p>		
Tallinna Linnakantselei	<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on välja töötanud tarbijakaitse seaduse (edaspidi <i>TKS</i>) muutmise seaduse eelnõu</p>	Teadmiseks võetud.	Muudatuste tulemusena ei pea tõesti tarbijale paberil ostukviitungit vaikimisi andma, kui ta

	<p>väljatöötamise kavatsuse. TKS-s plaanitakse muuta sätteid, mis reguleerivad tarbijatele paberil ostu kinnitava tõendi esitamist ning tarbijatele kestvuslepingute alusel igakuiste (paber)arvete esitamist.</p> <p>Ühe muudatusena plaanitakse seadust täiendada selliselt, et tarbijale ei pea väljastama paberikandjal ostukviitungit vaikumisi, vaid üksnes siis, kui tarbija seda ise soovib. Paberil ostukviitungi väljastamise kohustus säilib olukorras, kus tarbija sooritab ostu sularahas ja/või kliendikaardiga, mis annab üksnes allahindlust, kuid ei säilita tarbija ostuajalugu. Paberil ostukviitungi saamise võimalus säilib kõigil tarbijatel, kes sellest kauplejale eelnevalt soovi avaldavad.</p> <p>Arvestades keskkonnamõju ja ettevõtjate halduskoormuse vähendamise eesmärki on muudatused igati tervitatavad. Tarbijaõiguste kaitse vaatest on oluline, et tarbijale säiliks võimalus soovi korral saada ka paberikandjal ostukviitung. Samas lähtudes just tarbijaõiguste kaitsest, jääb väljatöötamiskavatsuses mõnevõrra ebaselgeks, kas juhul, kui tarbija tasub kaardiga, kuid ei kasuta kliendikaarti, jääb kauplejale kohustus automaatselt paberikandjal ostukviitung väljastada või mitte. Samuti, kui paberikandjal ostukviitungi väljastamiskohustust ei jää, siis kellele jääb hilisemas vaidluses tõendamiskoormus.</p> <p>Kontoväljavõttel kajastub küll ostu sooritamise kaupleja juurest, kuid sealt ei selgu ostetud toodet või toodete loetelu. Sellest tulenevalt on küsitav, kuidas</p>	<p>maksab ainult pangakaardiga. Samas sellisel juhul on tarbijal võimalik ise paberil ostukviitungit küsida ja kaupleja peab siis selle ka andma. Seega tarbija huvid on endiselt kaitstud.</p> <p>Elektroonika-, riide ja jalanõude puhul on ka pretensioonide esitamise tõenäosus suurem ning selliste kauplejate puhul on MKM-i hinnangul mõistlik kauplejal paberil ostukviitung automaatselt kaasa anda. Hilisem tõendamiskoormus (et see kaup osteti just sealt) on jätkuvalt kauplejal, s.t seda põhimõtet muudatustega ei muudeta.</p> <p>Tarbijakaitse seaduses on juba kirjas, mis infot ostukviitung sisaldama peab ja seda lähenemist ei ole hetkel plaanis muuta. Küll aga on MKM teadlik, et alkoholi müügipiirangute osas on kassat puudutavas regulatsioonis muresid ja plaanib neile alkoholiseaduse väljatöötamiskavatsuses lahendusi otsida. Vastav väljatöötamiskavatsus on plaanis valmis saada aasta lõpuks.</p>
--	--	--

	<p>tarbija suudab hiljem tõendada, et defektne toode, mida müüakse ka näiteks mitmetes teistes kauplustes, on ostetud just konkreetse kaupleja juurest.</p> <p>Tagamaks tarbijaõiguste kaitse ning vähendamaks võimalikke vaidlusi on oluline, et kirjeldatud aspektid saaksid seaduse tasandil täpselt reguleeritud. Kui kaardiga ja ilma kliendikaardita makstes ei jää kauplejale automaatset paberkaardil ostukviitungi väljastamise kohustust, siis palume kaaluda tõendamiskoormuse jätmist kaupleja kui tehingu tugevama osapoole kanda.</p> <p>Lisaks, kavandatud muudatused eeldavad paljudelt kauplejatelt kassasüsteemide kohandamist/muutmist. Sellest tulenevalt palume kaaluda ka nõuete kehtestamist kassasüsteemile ning andmete ostukviitungil. Nimetatu on eelkõige oluline eriliigiliste kaupade, nagu näiteks alkohoolsed joogid, müügil. Järelevalve praktika on näidanud, et andmed ostukviitungil on üsna puudulikud ning väljavõtted kassasüsteemist ei võimalda näiteks tuvastada, kas alkohoolse joogi jaemüügile seatud kellaajalisi piiranguid on rikutud või mitte. Arvestades, et kohalikul omavalitsusel on alkoholiseadusest tulenevalt õigus kehtestada kellaajalisi piiranguid alkohoolse joogi jaemüügile kohapeal tarbimiseks, kuid puudub kontrollteingu tegemise õigus rikkumiste kindlaks tegemiseks, on äärmiselt oluline, et ostu tõendavale dokumendile ja kassasüsteemile oleksid seaduse tasandil kehtestatud nõuded, mis</p>		
--	---	--	--

	võimaldaksid taoliste rikkumiste tuvastamist.		
Eesti Väike- ja keskmiste ettevõtjate assotsiatsioon	<p>Kooskõlastusringile on saadetud tarbijakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus (VTK), mis puudutab ostukviitungi ja e-arve väljastamisega seotud küsimusi. EVEA põhimõtteliselt toetab VTK-s väljapakutud lahendusi. Samas juhime tähelepanu ka mõnele probleemkohale.</p> <p>1. VTK ühe tulemuse kohaselt kohustub kaupleja väljastama tarbijale paberil ostukviitungi üksnes siis, kui tarbija sellest kauplejat eelnevalt teavitab. Siiski tuleb paberil ostukviitung tarbijale vaikimisi väljastada olukorras, kus tarbija sooritab ostu sularahas ega registreeri ostu kliendikaardiga, seejuures peab kaupleja kliendikaart olema selline, mis võimaldab tarbija ostuajalugu tagantjärei välja võtta kahe aasta jooksul alates ostu sooritamiseest. EVEA hinnangul puudub vajadus sularaha ja kliendikaardiga seotud erandi järele. Teadlik tarbija peaks ise otsustama, kas ta vajab tõendit võimaliku vaidlustuse esitamiseks tulevikus, sest temal lasub sellisel juhul ostu tõendamise kohustus. Tasub kaaluda, kas kaupleja kohustuseks peab olema tarbijale ostukviitungi väljastamise pakkumine. Alternatiivseks lahenduseks võiks olla, et kui tarbija tasutav summa on väiksem kui teatud summa (näiteks 50 või 100 eurot), antakse ostukviitung tarbija nõudmisel. Suurema summa puhul antakse kviitung vaikimisi. Ehk teisisõnu</p>	Teadmiseks võetud.	Eelnõus ettenähtud erandite eesmärk (ostukviitung tuleb vaikimisi väljastada, kui tarbija sooritab ostu sularahas ja kliendikaarti ei kasuta või kasutab ostu sooritamiseks kliendikaarti, mis ei võimalda tarbija ostuajalugu kahe aasta jooksul pärast ostu sooritamist säilitada) eesmärk on ennetada tarbija ning kaupleja vahelisi vaidlusi.

	suurendatakse praeguse regulatsiooni piirsummat (20 eurot).		
	<p>VTK-s on välja pakutud, et kui kaupleja ei soovi enam tarbijale vaikimisi paberil ostukviitungit väljastada, peavad tema kassasüsteemid olema sellised, mis võimaldavad kauplejal hiljem tarbija soovi korral ostukviitungi ikkagi väljastada (näiteks olukorras, kus tarbija soovib kauplejale esitada pretensiooni toote puuduse osas). Ostukviitungite tagantjärgi väljavõtmise võimekus peab olema vähemalt kaks aastat alates ostu sooritamise. EVEA arvates ei peaks kauplejaid koormama ostukviitungi tagantjärgi väljavõtmise kohustusega. Ostukviitungi väljastamine on ostu hetke küsimus ja piisab sellest, kui tarbijal on võimalik sellel hetkel saada paberil ostukviitung või mõni muu tõend ostu sooritamise kohta. Samuti on ebaõiglane kohustada kauplejat varasema ostuga seotud probleemi ilmnemisel otsima tõendit, mis võib aidata kaasa tarbija poolt kaebuse esitamisele tarbijavaidluste komisjonis või kohtus. Ostukviitungi tagantjärgi väljastamise kohustus on ebamõistlikult koormav ka väikestele ettevõtetele, kellel tänasel päeval puudub selleks automatiseeritud lahendus</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	<p>Eelnõuga ettenähtud muudatuste jõustumisel säilib kauplejatel võimalus jätkata vaikimisi paberostukviitungite väljaprintimist.</p> <p>Kahe aastane tagantjärgi ostukviitungite kohustus on otseselt seotud võlaõigusseadusest (VÕS) tuleneva pretensiooni esitamise õigusega. Suure tõenäosusega ei pea kaupleja tagantjärgi ostukviitungite väljavõtmisega tegelema igapäevaselt, vaid üksnes siis, kui kaupleja soovib pretensiooni esitada. Samas võrdsustab TTJA pangakonto väljavõtte samamoodi ostukviitungiga.</p>